

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 178

CLEVELAND 3, O., FRIDAY MORNING, JULY 30, 1943

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

Eisenhower je ponudil Italiji načrt za takojšen mir

Gl. stan zaveznikov v Afriki, 29. jul. — Ameriški general Eisenhower, vrhovni poveljnik zavezniške bojne sile v Sredozemlju, je ponudil Italiji takojšen in časten mir ter izjavil, da je edina zapreka, da bi prenehala sovražnost, navzočnost nemških čet v Italiji.

"Vi bi radi mir," se je glasilo radijsko poročilo na Italijane. "Lahko ga dobite takoj in to pod častnimi pogoji, katerega vam je ponudila že naša vlada."

Poudarjajoč, da je italijanski narod že odstranil največjo zapreko med Italijo in Združenimi narodi, je rekel Eisenhower dalje:

"Mi čestitamo italijanskemu narodu in hiši Savojevcev (kralju), ker se je rešil Mussolinija, ki ga je zapeljal v vojno kot orožje Hitlerja ter ga pripeljal na rob prepada."

"Mi prihajamo k vam kot osvoboditelji. Vaša naloga je zdaj, da takoj prenehate dajati nemški vojni sili vsako pomoč. Ako storite to, vas bomo rešili Nemcev ter vam prihranili vse grozote vojne."

General je dalje obljubil, da če bodo izročeni vsi angleški in zavezniki ujetniki, ki so zdaj v rokah Italije, varno v roke zave-

znikom, in ne bodo poslani v Nemčijo, bodo vrnjeni in poslani domov vsi italijanski ujetniki, vzeti v Tuniziji in na Siciliji.

"Vrnjene vam bodo starodavne tradicije in svobode in kot vidite na Siciliji, bo naša okupacija mila in dobrohotna," je govoril general.

Pet točk je navajal gen. Eisenhower kot pogoj za mir:

Nemci v Italiji ovirajo takojšno premirje.

Sovražnosti lahko takoj prenehajo pod častnimi pogoji.

Prvi pogoj za premirje je ta, da Italijani takoj prenehajo pomagati nemški bojni sili.

Italijanski vojni ujetniki bodo poslani domov, ako Italija izroči zavezniške vojne ujetnike.

Svobodščine in tradicije bodo povrnjene Italiji.

Ta Eisenhowerjeva poslanica je bila citana neprestano dve uri v italijanskem, francoskem, nemškem in angleškem jeziku.

Depeše iz Madrida poročajo, da italijansko vojaštvo, katerega pomagajo civilisti, skuša ustaviti nemške divizije, ki jih je Hitler poslal iz Francije v severno Italijo. Bajje je Hitler poslal 150,000 mož, da branijo linijo ob reki Po.

Hrvaški minister naroča narodu v domovini, naj s pomočjo Srbov in Slovencev uničijo sovraga

London. — Hrvaški partizani so prejeli od enega svojih predstavnikov v Londonu poslanico, ki zahteva od njih, naj poskrbe za to, da ne bo "nobenega Italijana niti Nemca" na hrvaški zemlji, kadar se ji bodo približale zavezniške vojaške sile.

Na kratkovalovni oddaji angleškega radija vzpodbujajo Juraj Krnjevič, podpredsednik jugoslovanske vlade v izgnanstvu, uporne hrvaške bojovnike, naj v složni edinosti s Srbi in Slovenci uničijo sovražnika.

"Prišel je trenutek končnega obračuna s fašistično Italijo in nacistično Nemčijo," je izjavil

g. Krnjevič. "V bodoče moramo ravnati tako, da bo naša naloga popolnoma dovršena v trenutku, ko bodo zavezniške čete prestopile prag Jugoslavije."

Dolga dalmatinska obala Hrvaške leži nasproti Italije onstran Jadranskega morja — široka pot na Balkan in v osrčje Evrope.

Izjava pravi nadalje, da bo narod Hrvaške, ki je trenutno marionetna kraljevina in poslušno orodje v rokah osiščev, po vojni dobil "svobodno hrvaško domovino" v okvirju svobodne Jugoslavije skupaj s Srbi in Slovenci.

Ameriški dnevnik poroča o strahovitem postopanju Italijanov s Slovenci

New York. — New York Times prinaša pod naslovom: Italijani nameravajo baje poklati vse Slovence — in podnaslovom: Na sto tisoče mučenih v koncentracijskih taboriščih — naslednji članek o italijanskem postopanju s Slovenci:

"Britanski radio je dejal večeraj v oddaji, katero je zabeležil Columbia Broadcasting sistem, da fašisti 'izvršujejo načrt, katerega cilj je popolna iztrebitev vsega slovenskega naroda.'"

Iz ljubljanske pokrajine je bilo odvedenih 35,000 Slovencev v t. im. med katerimi se nahaja velik odstotek mladih žena in otrok," pravi angleški radio.

Zločin večine teh Slovencev je, da so se nahajali v oddaljenosti sile slovenskih patriotov borile proti Italijanom.

Razmere v teh taboriščih so pa take, da mora vsakdo spoznati, da je usoda ujetnikov mučenijska do smrti. Na otoku Rabu, na primer, je interniranih 14,000

Slovencev, ki so bili tam zaprti vso jesen in zimo 1942 do 1943. To so po večini žene in otroci.

Taborišče se nahaja v močvirni nižini kraj morja. Ujetniki so skoraj brez obleke in morajo spat pod milim nebom na blatni, vlažni zemlji. Sanitarnih instalacij ni nobenih... često se zgodi, da straže posilijo žene, ki so zaprte v teh taboriščih. V teku treh mesecev je tam poginilo več kot 3,000 oseb.

V 70 koncentracijskih taboriščih je zaprtih na sto tisoče mladih Slovencev, ki umirajo, mučeni do smrti."

Zaroka

Dr. in Mrs. Anthony Skur, 18223 La Salle Rd. nanzanajata, da se je zaročila njiju hčerka Theresa Antoinette z Pvt. Albertom Paulin, sinom Mr. in Mrs. John Paulin, 19523 Shawnee Ave. Miss Skur obiskuje Ursuline kolegij, zaročence pa služi v ameriški armadi v taborišču Swift, Texas. Poroča bo enkrat po vojni.

VABILO NA VESEL DRUŽABNI VEČER

Mr. in Mrs. Robert Smakal, 1014 E. 63. St., starša Florence Jensen-Gornik, soproge narednika James V. Gornika, ki se nahaja na vojaškem dopustu, vabita prijatelje in znance v soboto večer 31. julija na vesel družabni večer, ki ga priredita v počast svojemu zetu. Narednik Gornik je sin ugledne John Gornikove družine iz 6217 St. Clair Ave. Mladi narednik bo gostom gotovo povedal marsikaj zanimivega iz vojaškega življenja.

Za pomoč domovini!

Pol svetnikov proč! je zavalil Ribničan, ko je z njih pomočjo in s pomočjo svojega lisca prinesel voz vrh klanca. Tudi naš barometer je dosegel polovico svoje kvote, prvih pet tisočakov, pa vendar ne bomo rekli, da zdaj ne potrebujemo več pomoči. O, še jo potrebujemo, kajti pot, do polovice je bila dokaj dolga in druga polovica bo morda še daljša. Vendar upamo s pomočjo dobrih slovenskih sre tudi to pot ni zdol proti drugemu tisočaku kmalu doseči. Torej naprej!

Glavni blagajnik Anton Grdina poroča, da je prejel od našega pridnega patra g. Ambroziča zopet velik ček, za \$181.00 in sicer so darovali: Rt. Rev. msgr. John Zaplotnik, Lindsay, Nebr. \$100.00, neimenovan iz Milwaukee po Rev. A. Schifferju \$50.00, sestri Gaspr, Bridgeport, Conn. \$10, po \$5: Joseph Perko, Chicago, Ill. in Ivan Musich, Brooklyn, N. Y., Mr. Marček, New York \$3, Mrs. Sampson, Makinen, Minn. \$2, Agnes Hutter, New York \$1 in Mary Derčar, New York \$1. Skupaj \$181.

Dalje so tukaj darovali: Rudolph Kordič, 15112 Ridpath Ave. \$15, po \$5: Mrs. Helen Kušar, 1936 Kenilworth Ave. Berwyn, Ill. in Joseph Knaus, 11355 Longlay Ave. Chicago, Ill. Anton Miklaučič, 11006 Revere Ave. Cleveland \$3, Ursula Kucner, 380 E. 165. St. \$1, kar zneso \$29, torej skupaj \$210.00.

V Ameriški Domovini smo prejeli: od neimenovanega \$5 in Joe Strekal, 11210 Greenwich Ave. je dal \$2. Od zadnjega izkazza smo zopet poslali iz našega urada na banko \$117.50. Ako seštejemo vse gornje zneske, dobimo \$327.50.

Ako to prištejemo k prejšnji bilanci na banki, ki je znašala \$4,817.03, dobimo vsoto \$5,144.53.

Iskreno se zahvaljujemo vsem in topla apeliramo še na druge naše rojake, da bi kaj pomagali, da bi bilo teh 10 tisočakov čim prej zbranih za naše trpeče brate v stari domovini.

Kupite radijo!

Norwood Appliance & Furniture, 6104 St. Clair Ave. nanzanja, da ima še nekaj radijev za na mizo in nekaj kombinacijskih, na katere se lahko igra gramogonske plošče.

Slovinci in Hrvati zahtevajo odcepitev od Italije

Potniško letalo, ki je odletelo iz Clevelanda, je treščilo na tla

V bližini Bowling Green, Kentucky, je treščilo na tla potniško letalo, ki je odletelo iz Clevelanda v sredo popoldne ob 5:35. Bilo je na potu v Memphis, Ky. Treščilo je na nekem samotnem kraju blizu meje Kentucky-Tennessee ob 10:30 ponoči.

Dvajset oseb je bilo ubitih, med temi devet iz države Ohio, pet iz Clevelanda. Nek poročnik, ki se je vozil z letalom, je bil še toliko pri moči, da se je privlekel do bližnjega farmarja, odkoder so potem telefonirali po pomoč.

Ko je letalo treščilo na zemljo, je rilo po zemlji še en četrt milje daleč, s tako silo je priletelo na tla.

Skupina jugoslovanskih ujetnikov osvobojena na Siciliji

New York Times poroča na vidnem mestu velik fotografski posnetek skupine jugoslovanskih vojnih ujetnikov, ki pomagajo zaveznikiškim četam pri delu na Siciliji. Besedilo pod sliko je sledeče:

"Jugoslovanske čete, katere je osiščev ujel na Balkanu in poslalo na Sicilijo na prisilno delo, pomagajo zaveznikom pri popravljanju razvalin v Caltagirone. Jugoslovanci so odklonili, da delajo kot prisilni delavci, narkar so jih Italijani zaprli v koncentracijsko taborišče, kjer so naleteli nanje Kanadčani in jih osvobodili."

Zveza mlekarjev protestira proti vsakemu racioniranju

V Clevelandu zboruje za dva dni zveza zastopnikov mlekarske industrije iz držav Ohio, Michigan, Indiana in Kentucky. Včeraj je bila debata o splošnem položaju mlekarske industrije. Za danes so pa povabili na zaslišanje uradnike urada za kontrolo cen in od poljedelskega urada, katerim bodo mlekarji predložili odločen protest proti vsakemu racioniranju mleka na splošno po deželi.

Patriotizem

Društvo sv. Reš. Telesa fare sv. Lovrenca je kupilo za \$100 vojno obveznico. Društvo je tudi darovalo \$100 za pomoč stari domovini v sklad župnijske akcije. Vsa čast zavednemu društvu!

Seja cerkvenega odbora fare sv. Lovrenca

V nedeljo ob enajstih dopoldne bo v cerkveni dvorani seja glavnega in pomožnega cerkvenega odbora fare sv. Lovrenca. Seja bo takoj po deseti maši.

BOJNA FRONTA

ITALIJA—Rimski radio je sinoči v angleškem jeziku nanzanjal, da so pogoji zaveznikov za premirje pretežki. To je bil odgovor na overturo, ki jo je včeraj napravil general Eisenhower Italijanom ter jih pozival, naj položijo orožje.

SICILIJA—Ameriške in kanadske čete so okupirale dve važnih mest na krilu osiške linije. Točki sta tako važnega strategičnega pomena, da se zdaj pričakuje umik nemških čet pri Cataniji. Padec vse Sicilije je vprašanje nekaj dni.

ANGLIJA—Včeraj so ameriške zračne trdnjave zopet poletele nad Nemčijo in bombardirale Heinkelove letalske tovarne na Baltiku. Amerikanci so sklatili 30 nemških letal, sami so izgubili 10 bombnikov.

RUSIJA—Rusi poročajo o neprestanih uspehih pri Orlu. Nemčija je dobila nove rezerve iz Francije.

PACIFIC—Ameriške podmornice so potopile Japoncem zopet 10 ladij, med temi dva velika transporta; štiri nadaljne ladje so Amerikanci poškodovali.

Rommel je dospel zdaj na grško fronto

London.—Berlinski radio je poročal, da je dospel feldmaršal Rommel v Solun ter da je prevzel vrhovno poveljstvo nad nemškimi in italijanskimi četami v Grčiji. Nemci pričakujejo tukaj glavno invazijo proti Nemčiji.

Racioniranje peči pride 23. avgusta

Washington.—Urad za kontrolo cen nanzanja, da narod lahko pričakuje racioniranje peči na 23. avgusta. To bo splošno za vsa dežela, dočim je zdaj vpeljano samo v nekaterih državah.

Livarna vabi delavce

Monarch Aluminum Mfg. Co. na 93. St. in Detroit Ave., znana livarna ima prostora za večje število delavcev in enako tudi učencev. Podjetje je znano, da vladajo tam vedno dobri odnosi, ki med delavci in lastniki in livarna stalno dela, tudi v mirnem času. Vlada ji je dovolila, da sme zaposliti tudi nedržavljan. Torej kdor bi rad dober zaslužek v livarni, naj se tam zgleda.

Seja SANSa

Nocoj bo redna mesečna seja podružnice Sansa, št. 39, st. clairsko okrožje. Vsi zastopniki in posamezniki so vabljeni, da se udeležijo.

Premier Badoglio je odpravil vse zakone, ki jih je uveljavila fašistična stranka. Obljubil je tudi splošne volitve štiri mesece po končani vojni.

V TRSTU IN NA REKI DEMONSTRIRAJO SLOVENCİ IN HRVATJE

Bern, Švica, 29. julija.—Neka depeša iz Rima zatrjuje, da je vlada premierja Badoglija prav tako vneta za sodelovanje z Nemčijo, ko je bila vlada Mussolinija. Švicarsko časopisje trdi, da je to prvo poročilo iz Italije v inozemstvo, ki ni bilo ustavljeno po vladni cenzuri.

Istočasno se pa poroča iz Rima, da je vlada premierja Badoglija razpustila italijansko zbornico fašja in korporacij. Enako je tudi prepovedala formacijo vsakih političnih strank za dobo vojne, odpravila vse fašistične zakonone ter obljubila narodu, da bo imel priliko izvoliti svoje poslance v državno zbornico štiri mesece po končani vojni.

Mussolini je razpustil parlament 4. decembra 1938 in organiziral zbornico fašja in korporacij. Koncil je obstojal iz 150 članov fašja z Mussolinijem na čelu ter 500 članov narodnega koncilja korporacij.

Nova vlada skuša vzdržati red in mir in rešiti Italijo pred kaosom vzpričo protifašističnih izgredov in pritiska od strani Nemčije, naj bi Italija ostala v vojni. Toda revolta med narodom se širi in to bo morda prisililo vlado, da kmalu zaprosi za premirje.

Poročila trdijo, da Badoglio študira mirovne ponudbe, ki jih je poslal general Eisenhower danes.

Dalje se poroča, da je vlada že začela izpuščati iz ječ politične jetnike, ki jih je tje vtaknila Mussolinijeva vlada na tisoče.

Poročila, ki so dosegla Švico trdijo, da je bilo v zadnjih izgredih v Italiji ubitih na stotine oseb in da je vsako uro položaj bolj napet.

Nadalje poročila zatrjujejo, da so bile poslane v Trst in Reko nemške in italijanske čete, da bi zadržale demonstracije Slovencev in Hrvatov, ki zahtevajo, da se odcepi Istrski polotok od Italije.

Švicarski časopisje poroča, da vlada jako kritičen položaj v Julijski Krajini, ki jo je Italija anektirala po prvi svetovni vojni.

Časopis Tagwacht v Brnu piše, da zahteva 600,000 Slovencev in Hrvatov, da se priključijo polotoku Istru jugoslovanski državi

(Zahteve Slovencev in Hrvatov obsegajo odcepitev vse Istre z Reko in Trstom do reke Taljamento, od Italije).

Maršal Badoglio je zagrozil, da bo zapustil Rim in se zatekel v kako nevtralnno državo, ako ne bo prenehalo revolucionarno gibanje po deželi.

Glede položaja v Milanu vlada stroga cenzura, vendar so se utihotapile v Švico vesti, da so delavci na stavki v velikem obsegu. Preko noči so se pojavili letaki po stenah, ki pišejo: "Mussolini je likvidiran, zdaj mora biti likvidirana še vojna. Živela socialistična republika!"

Radio iz Alžira je danes zagotavljal, da je dospel v avijoni v Berlin mnogo družin bivših fašističnih voditeljev.

Stavke v važni vojni industri-

ji in vedno silnejše demonstracije kažejo, da se nahaja Italija pred pragom civilne vojne. Nekateri zatrjujejo, da bo vlada maršala Badoglije padla še pred koncem tedna in da bo prestolonaslednik Umberto stopil na površje.

Glavne demonstracije za mir so v Milanu, Turinu in Genovi. V mnogih mestih demonstrirajo komunisti, toda njih število je majhno v primeri z masami republikancev, liberalcev in socialistov.

Baje je Nemčija dala na razpolago Badogliji ves vojni material, ki ga ima Nemčija nakupčenega v Celovcu. Material menda že vozijo preko prelaza Brenner v Italijo.

Kljub vsemu zaničanju pa poročila še vedno vedo povedati, da se vršijo v Vatikanu dogovori za premirje. V zvezi s tem so poročila, da upa Badoglio doseči premirje, ne da bi zavezniki okupirali Italije. Badoglio bi rad dobil nekaj boljšega kot pa brezpogojno vdajo.

Goering je baje dospel v Rim na dogovor

London. — Radio iz Moskve poroča depešo iz Švice, da je dospel v Rim nemški feldmaršal Goering, da se posvetuje z novo vlado o nadaljnjih korakih.

Nad 300 delavcev zastrupljenih v Erie, Pa.

Erie, Pa., 29. jul.—Nad 300 moških in ženskih, ki so zaposleni pri General Electric Co. v tem mestu, je bilo odpeljanih v bolnišnice. Kot se sodi, so bili zastrupljeni na hrani v tovarniški kantini. Oblasti so takoj pričele s preiskavo. Delavci so se zadnje čase večkrat pritožili nad slabo hrano, ki jo je servirala kafeterija. V tovarni je vladala prava zmešnjava, ko so začeli padati delavci in delavke pri strojih. Vsa vozila, ki so bila na razpolago, so začela voziti prizadete v bolnišnice.

V zadnje slovo

Članstvo društva sv. Kristine št. 219 KSKJ naj se zbere nocoj ob 7:30 v Svetkovem pogrebem zavodu, da se poslovi od pokojne sestre Agnes Korošec.

Na počitnice

Anna Jean Skully, hči Mrs. Ane Skully iz 6802 St. Clair Ave. je odšla za 14 dni na počitnice k svoji sestrični Mrs. Chas. Walker v Benton Harbor, Mich.

Četrta obletnica

V soboto ob sedmih bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojno Rozi Jeraj v spomin 4. obletnice njene smrti.

K molitvi

Članice podružnice št. 32 S. Z. naj pridejo nocoj ob 7:30 v Svetkov pogrebni zavod, da se poslovi od sestre Agnes Korošec.

Naši vojaki

Technical sergeant Frank Baraga, ki je prej živel na 15928 Holmes Ave. je prišel domov na dopust za 21 dni iz Kalifornije. Stanoval bo pri svoji ženi Mae na 1864 E. 34. St.

Pfc. Edward J. Fink je bil na kratkem dopustu pri svojih sestrah, 761 E. 70. St. Danes se vrne nazaj v garnizijo. Njegov naslov je: Pfc. Edward J. Fink, 840th Guard Sqdn. Westover Field, Mass.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor
Henderson 0628
Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 178 Fri., July 30, 1943

Zedinjena Slovenija v federativni Jugoslaviji

Dr. Miha Krek, podpredsednik jugoslovanske vlade v Londonu, je imel nedavno naslednji govor, ki je vzprijelo najnovejših dogodkov v Evropi še toliko bolj značilni in vredni, da ga ponatisemo na tem prominentnem mestu:

"Zedinjena Slovenija v federativni Jugoslaviji! To je narodni in državni program Slovencev.

Nismo ga iznašli šele tekem te vojne — nad sto let je star — ali v tej vojni smo ga izčistili, se zanj utrdili in zanj dali svoj težak krvni dar.

"Zedinjena Slovenija," to geslo so napisali na svoje bojne prapore naši preproditelji v revolucionarnem letu 1848. S programom "Zedinjene Slovenije" je ustanovil voditelj koroških Slovencev Gregor Einspieler svoj prvi slovenski politični list v Celovcu. "Zedinjena Slovenija" je ona čudovito lepa, zaželjena deva, o kateri je sanjal in pel naš goriški slavček Simon Gregorčič; Zedinjeni Slovenci so svoje življenje posvetili naši prekmurski mučeniki — voditelji Ivanoszi in brata Klekla. "Zedinjena Slovenija" je odmevala po ljudskih taborih prejšnjega stoletja v vseh krajih slovenske zemlje. "Zedinjena Slovenija" je bila od svojih velikih sinov poveličevana in od sovražnikov najbolj pljuvana in zasovražena bojna tarča v dunajskem parlamentu in v vseh narodnostnih bojih pokojne in za večne čase pokopane Avstro-ogrske monarhije. Da bo polno življenje zaživela Zedinjena Slovenija, so ji svoja mlada življenja darovali Bidovec in njegovi somučniki na Bazovici. Zedinjene Slovence iskat je šel slovenski narod na križev pot sedanje strašne vojne.

Nikdar pa ni ideal Zedinjene Slovenije nastopal sam zase. Kdorkoli bi čisti lepoti Zedinjene Slovenije podtakal kakršnokoli zahrbtno, sebično, separatistično misel, bi žalil vse idealizem Slovencev, ki se je nabral tekem desetletij pod geslom "Zedinjene Slovenije" v mozaik našega narodnega čuvstvanja in stremjenja. "Zedinjena Slovenija" je bil vedno v vselej osnovni, začetni in temeljni kamen našega jugoslovanskega državnega programa. "Zedinjena Slovenija" je vedno vsebovala ljubezen do bratskih jugoslovanskih narodov Srbov in Hrvatov, ki so z nami po krvi in jeziku ena, nerazdeljiva jugoslovanska družina. Politična modrost in uvidevnost je poleg tega vedno narekovala, da smo vsi Jugoslavlani navezani radi osnovnih potreb življenja na skupno državno zgradbo, ki naj poveže naše politične in gospodarske moči, da se bomo mogli uveljavljati v mednarodni tekmi. Iz narave smo torej kot Slovenci rojeni, a bistven del naše slovenske narave je jugoslovansko prepričanje.

Nihče ni lepše in popolnejše napovedal, kako naj se po sedanjem mučeništvu v obnovljeni Jugoslaviji soglasno uresničita in izpolnjujeta naravno narodno pravo in jugoslovanski državni ideal, kot sam nj. vel. kralj Peter II., ki je v američkem senatu poudaril: "Vidim in zamišljam bodočo kraljevino Jugoslavijo urejeno po vzorcu Združenih Držav Severne Amerike."

Dragi Slovenci! Od Matije Majarja Ziljskega do Anton Slomška, od Vodnika do Prešerna do Levstika in Jegliča, od leta 1848 do tivoljskih resolucij leta 1912, pa tje do majske deklaracije 1917 in odtlej do današnjega dne smo stremeli in hrepneli za svobodnim soncem, ki smo mu dali ime "Zedinjena Slovenija v federativni Jugoslaviji." To sonce vidim vzhajati. Oblaki vojne zastirajo njegovo blagodejnost. A na bojnih zastavah združenih demokracij se prebija in žari tako lepo in veličastno, da bo oživel sleherni vtrip življenske, dejavne, borbene ljubezni našega krvavečega naroda za Jugoslavijo."

V džungli

Tam globoko v džungli, kjer raste drevje tako nagosto, da ne morejo prodreti skozi sončni žarki, kjer je mirijade ovijalk in grmičja z dolgimi bodečimi trni, da je človeku skoro nemogoče prodreti skozi; kjer so vlažna in močvirna tla pokrita s padlim in trohlenim drevjem, kjer vroč, zatahol zrak namaka uniforme vojakov, ki prodirajoč skozi džunglo ne vidijo niti 10 čevljev pred seboj, — to je bojna fronta američkih vojakov in marinov, ki se počasi plazijo proti letalski bazi Mundi na Novi Georgiji.

Prodirajoč proti cilju morajo hoditi v dolgi vrsti drug za drugim, da tako nudijo kolikor mogoče majhno tarčo sovražniku, ki se skriva v vrhovih dreves, privezan na deblo in s strojnico v roki.

Največ, kar morejo napraviti američki vojaki po takem terenu so tri milje na dan. Ob treh popoldne se ustavijo in pripravijo prenočišče. V tleh izkopljejo jame in v vsaki sta po dva moza. Tam morajo ostati čez noč. Ležati morajo čisto mirno, da ne izdajo sovražniku svojih pozicij.

Poleg sovražnika, ki preži nanje z dreves, izza grmovja, izza podrtih debel, se morajo vojaki otepati rojev mrčesa, kuščarjev, podgan in drugih džunglskih prebivalcev.

To je samo majhna slika nepopisnega trpljenja, ki ga morajo prenašati naši fantje. Mi doma pa godrnjamo, če se nam miza v udobni jedilnici ne šibi od pečenih piščet.

Zapisnik četrtre seje eksekutivne Slovenskega američkega narodnega sveta

To je le eden izmed mnogih slučajev, ki dokazujejo, da močne struje neprenehoma rovarijo proti edinstvu južnih Slovanov, brez katerega je nemogoča pravična ureditev Balkana in bi bila vsled tega stabilizacija Evrope sploh izključena. Potreba sodelovanja Slovencev, Hrvatov in Srbov postaja s tem akutna in čim prej bo dosežena, tem bolje bo ne le za nas, temveč za ves bodoči svet. Razdiralno delo, katero opravlja velesrbska propaganda pod plaščem patriotizma služi naravnost fašizmu, kar bi moralo biti jasno vsakomur, kdor ni pozabil, da so nemški in italijanski fašisti po vkorakanju njihovih čet pred vsem razbili Jugoslavijo.

Da se vrnem v New York. Z Adamičem sva imela sestanek z g. Snojem in drjem. Čokom, ki so bili več ali manj formalnega pomena. Pri g. Snobju sem dobil zbirko zemljevidov Slovenije, sestavljenih v raznih časih in od raznih izdajateljev, med drugimi angleških, nemških in američkih. Z ozirom na to, da priznavajo vsi Slovencev več ozemlja kot jim ga je bilo danega po zadnji vojni, so ti zemljevidi značilni in s primernim uvodom bi lahko zelo koristili našemu delu. Na tem mestu naj bo to le omenjeno, priporočljivo pa bo, da SANS razpravlja o tem bolj podrobno. Dobil sem tudi članek angleškega pisatelja A. E. Moodieja iz revije "Journal of Central European Affairs," ki bi bil po mojem mnenju v eni ali drugi obliki poraben za nas. Tudi o tem bi bilo vredno, da SANS razpravlja.

Dodekaneška liga mi je poslala brošuro "Sforza vs. Sforza," ki je izšla skoraj istočasno s čokovo knjižico o tržaškem vprašanju. Ker obravnava politiko skupnega nasprotnika, je za nas zelo zanimiva in bi se dala koristno porabiti v slovenskih listih.

V času, ko sem bil v New Yorku, je bil v Washingtonu angleški ministrski predsednik Winston Churchill. Ker smo pisali gosp. Edenu, ko je bil tukaj, sem bil prepričan, da bi bilo še bolj potrebno, pisati Churchillu, ki je bil gost predsednika Roosevelta v Beli hiši. Stori sem to in posebno zahvalo moram izreči Adamičevi soprogi, ki je oskrbela prepis in kopije tega pisma. Vsebinska tega spisa vam je znana, ker je bila že objavljena v naših listih in upam, da se strinjate z njo. Pozneje sem dobil iz Bele hiše sledeči odgovor:

Dear Mr. Kristan,

I have been asked by Mr. Churchill to thank you for your letter of May 16th on behalf of the Slovenian National Council. You may be sure that what you have written is receiving appropriate attention.

Yours sincerely,
Donald J. Hall.

Ker je bil v dobi mojega poseta v New Yorku navzoč zastopnik državnega oddelka gosp. Poole, sva ga z gosp. Adamičem posilila in vzel sem si svobodo, da mu razložim naše delo in naše cilje. Govoril sem jasno in povedal, kolikor je bilo v dobi približno ene ure mogoče. Gosp. Poole je kazal veliko zanimanje, ki se je očitalo v raznih vprašanjih, na katera sem odgovarjal brez ovinkov. Imel sem vtis, da mu je bilo všeč in ko sva se z Adamičem poslovila, je izrazil željo, da bi ga zopet obiskal, češ da bi se imela še o marsičem pomeniti in da nikakor ne podcenjuje važnosti slovenskih krajev.

Videl sem polkovnika Burjo pred njegovim odhodom v Anglijo in Egipt in ga naprosil, naj pozdravi slovenske vojake v imenu SANSa.

Rad bi bil videl Rev. Zakrajška zaradi nekih informacij, katere je naš svet želel dobiti od njega. Toda njegovo zdravstveno stanje je bilo tako, da bi bil obisk nevaren zanj. Pač pa sem govoril z njegovim bratom Leonom Zakrajškom, ki je aktiven v newyorškem gibanju in on mi je obljubil, da mu sporoči našo željo, čim bo kak dan njegovo stanje vsaj začasno boljše. Po mojem povratku sem dobil od njega pismo, v katerem pravi, da se "moj brat Kazimir ne spominja z gotovostjo besed, ki jih je rabil gosp. Welles. Pravi pa, da jih je nekam zabeležil že na dan avdijske. Teh beležk pa žal do danes še nisem mogel izslediti. Če pa jih najdem v bližnji bodočnosti, se zopet oglasim v tej zadevi."

Najbrže ni veliko upanja, da bi se to zgodilo. Sicer pa bi nam po tako dolgem času menda ne koristile veliko. Zdi se mi, da se je naša želja, da bi Slovenci dobili kakšno tolažilno vzpodbudo, izpolnilo na drug način. Gotovo vam je znano, da je prav pred kratkim clevelandski župan Lausche govoril Slovencev v domovini in če tudi ni izrecno imenoval SANSa, je jasno, da je govoril o nas in o našem delu, ko je omenil, da smo tukaj zedinjeni brez razlike strank in je imenoval naše ljudi. Značilno je, da je govoril po povratku iz Washingtona, kjer je bil sprejet od predsednika Roosevelta in v državnem oddelku, kar kaže, da so morale biti njegove besede diktirane po vtisih, katere je tam dobil. Svoj govor je zaključil z glasovitimi Lincolnovimi besedami o vladi naroda, kar tako soglašala z vsemi našimi tendencami, kakor da smo mu sami sestavili govor. Mislim, da bo zelo prav, če se mu SANS uradno zahvali za njegov nastop. Prav tako pa tudi mislim, da SANS lahko smatra ta govor za znamenje napredka na njegovi težki, a neizogibni poti.

Seveda sem v New Yorku govoril še z mnogimi drugimi Srbi, Hrvat in Slovenci. Obiskal sem uredništvo Glasa naroda, kjer sem imel zanimiv in menda koristen razgovor z glavnim urednikom Hudetom in mnogo sva razpravljala z gospo Krasno, ki opravlja med newyorškimi Slovenci veliko delo. Omeniti moram tudi Jožeta Zavertnika, ki je že v Californiji veliko pomagal pri ustanavljanju nekaterih naših podružnic in je sedaj enako aktiven v New Yorku.

Kratek govor sem imel tudi pri jugoslovanski prireditvi Common Councila, nekdanjega Flisa.

Iz New Yorka sem odpotoval v Chicago, največ zaradi tega, ker je bil tam pričakovana češkoslovaški predsednik dr. Edvard Beneš. Že ko sem prvič zvedel, da pride v Chicago, še pred nameranim izletom v New York, sem pisal našemu uradu, da naj stopi v stik s češkoslovaškim narodnim svetom zaradi možnosti našega nastopa. V svojem uradu so čehi z veseljem sprejeli našo idejo in so izrazili željo, da bi nekoliko Slovencev stopilo v sprejemni odbor in da bi jaz govoril na Benešovem shodu. Ko pa so dobili informacije od glavnih aranžerjev, so morali izpremeniti ves program, kajti pokazalo se je, da bo Beneš s sprejemni, z nastopi pred američkimi organizacijami itd. tako zaposlen, da mu bo fizično nemogoče, stopiti v stik z zastopniki katere koli druge organizacije. Z ozirom na to sem sestavil pozdravno pismo, v katerem sem kratko naglasil pomen našega dela, priložil pa sem prepis pisma, katera smo pisali Edenu in Churchillu, da bo poučen o naših stremljenjih, kakor tudi čokovo brošuro. Izvrševalni tajnik češkoslovaškega narodnega sveta, g. Martinek, je bil tako

prijazen, da mu je izročil to zbirko in g. Vojta Beneš mi je še posebej obljubil, da opozori svojega brata na naš dossier. Uspeh te akcije se je pokazal v pismu, katero sem prejel iz urada predsednika republike. (Dalje prihodnjic.)

DOPISI

Društvo sv. Rešnjega Telesa pri sv. Lovrencu

Drage sestre! Tem potom vas opozarjam in vabim na sejo prihodnjega nedeljo, ki se kot običajno vrši vsako prvo nedeljo v mesecu. Prav posebno pa še prosim članice, katere spadate v posmrtninski oddelk, da pridete in poravnate, kar je vaša dolžnost kot članice tega oddelka. Prav mnogo vas je, ki niste še poravnale še za predzadnjo umrlo članico.

Za vzgled naj vam bo zadnja umrla članica, pokojna sestra Antonia Staudihar. Vse ste jo poznale, da ni bila premožna, a vendar je bila najbolj točna in vestna kar se tiče plačevanja društvenih prispevkov.

Vabljeni ste pa tudi vse druge članice, da gotovo pridete na sejo, kajti slišale boste poročilo o izidu zadnje prireditve (card party). Kakor veste je bilo sklenjeno na seji meseca junija, da se priredi "card party" in da se daruje \$100.00 v sklad zveze slovenskih župnij, katere namen je zbrati \$10,000, da se pomaga našim nesrečnim bratom v stari domovini.

Torej "card party" je nad vse dobro uspel in je čistega preostanka precej čez sto dolarjev, zato pa je treba na prihodnji seji določiti, ali naj se še perostalo daruje v pomoč Sloveniji in bi se tudi pomenile, kaj bi se dalo še kaj drugega koristnega napraviti v ta namen.

Želim se na tem mestu zahvaliti vsem, ki so nam v tem oziru pomagali in posebno pa podjetju Američke Domovine, ki so nam napravili brezplačno vstopnice za ta "card party." Dalje hvala našemu č. g. duhovnemu vodji, ki je vedno pripravljen pomagati pri dobri stvari; hvala neumorno delavni predsednici našega društva, Annie Gliha, kakor tudi vsem ostalim, katere so se zares potrudile pri prodaji vstopnic in te so: Veronika Škufca, Mary Zupan, Mary Hoge, Theresa Frank, Theresa Simončič (za Maple Hts.), blagajničarka Anna Jakič in naša zapisničarka Polonca Kic, kateri sta jih prodale za sto dolarjev.

Seveda pa najlepša hvala tudi vsem tistim, ki ste se udeležili prireditve in vsem tistim, ki se niste, pa ste vseeno kupili še po več vstopnic. To pa zapišem zato in se mi zdi, da je tudi moja dolžnost, ker mnogokrat slišim opazke na sličnih prireditvah, češ teh in onih nikoli ni zraven. Res je to, ker vsako pač ne veseli ali pa ne more priti zraven iz kakšnega drugega vzroka, ki pa vseeno veliko darujejo za vsako dobro in koristno stvar.

Torej, Bog naj vam bo vsem obilen plačnik. Seveda je v prvi vrsti namen društva sv. Rešnjega Telesa, da se zbiramo skupno vsaj enkrat na mesec pri obhajilni mizi in v molitvi in češčenju pred Najsvetejšim in da se spominjamo naših pokojnih sester kakor tudi vseh živih, posebno pa še bolnih sester, katerih precejšnje število imamo ravno sedaj. Društvo sv. Rešnjega Telesa skrbi tudi za oltarne potreščine, kakor za hostije, cvetlice in drugo. S tem pa menda še ni rečeno, da bi ne smele storiti kaj dobrega tudi izven cerkve, ako nam je to le mogoče. Saj Jezus sam pravi: moli in delaj, ne pa samo moli ali samo delaj. Ne, oboje nam je potrebno. Zato se pa skazimo Bogu hvaležne za našo svobodo, zdravje in vse kar imamo, s tem, da bomo rače kaj storile v pomoč trpečim, ki si sami ne morejo pomagati.

Drage sestre! Ali ne mislite, da bi bilo prav, da se spomnimo naših vojakov, katerim ni usojeno se več vrniti domov, pa njih staršev; ravno tako je naša dolžnost, da se še spomnimo na naš američki Rdeči križ, če ravno smo že darovale \$25.00 in smo kupile tudi vojne obveznice. Spominjajmo se pa še za naprej naših trpečih in stari domovini, da bo že skoraj pokazal termometer v Američki Domovini \$10,000.00.

Torej, še enkrat vas prosim, da se redno udeležujete društvenih sej, pa tudi molitve pred Najsvetejšim, da se tako ukrene vse potrebno in kaj koristnega na vsaki seji. Da boste že pripravljene za slučaj, da katera potka na vaša vrata in da ne bo potem nepotrebnega povpraševanja, zakaj ste to in ono sklenile. Vsem oddaljenim članicam pa bi svetovala, da v svojem okraju zberejo vsak mesec vsaj po dve članici, da bi prišli k češčenju Najsvetejšega in k seji, kot na primer, iz Corlet, Randall, Garfield Hts., Maple Hts., itd. Ali bi ne bilo to lepo? Zavedajte se, da je Oltarno društvo sv. Rešnjega Telesa za vse žene iz fare sv. Lovrenca.

Vas sestersko pozdravlja,
Frances Prhne, tajnica.

Pomoč rojakom v domovini

Barometer v Američki Domovini gre prav počasi proti polovici zaznamovane črte. Ga bomo li pognali do vrha? Gotovo in kmalu, če bo le naša volja. Ta naša volja pa bo le, če bomo v resnici vsi sodelovali. Samo eden ne zmore, vsi pa gotovo.

V nedeljo 18. julija je bila seja za faro sv. Lovrenca. Sklenjeno je bilo, da nas bodo obiskale ženske in poprosile za mal dar, katerega se bo potem poslalo na glavnega blagajnika Pomožne akcije slovenskih župnij.

Sedaj pa nastane vprašanje, koliko nas je, da sočutujemo z rojaki v stari domovini. Ali naj je en tisočak? Ako nas je en tisoč in če vsak prispeva po en dolar, pa bo gotovo en tisoč nabranega. Sedaj pa premislite, koliko bi en tisočak zalegal v stari domovini in nam posameznim pa se tukaj tudi ne bi skoraj nič poznalo, če si pritrغامo en dolar, čeprav je tudi tukaj precej neznosna draginja.

Zakaj vas prosimo podpore za nesrečne brate v stari domovini? Zato, ker je potreba velika, večja kakor si mi sploh mislimi moremo. Da je bil pa denar, katerega smo že prej poslali, tudi resnično sprejet v ljubljanski škofiji, nam pa priča pismo ljubljanskega škofa Rožmana, v katerem se nam je zahvalil za poslano pomoč. Naš namen pri fari sv. Lovrenca je, da se v naši fari mora zbrati en tisočak za reževe v stari domovini. Nikar pa ne prispevajte za to, ker vas jaz prosim, ali zato ker se bojite zamere pri pobiralcih; prispevajte zato, ker je v resnici velika potreba, pomoči potrebni so sedaj in jo bodo tudi še po vojni. Vendar pa se mi zdi, da so najbolj pomoči potrebni sedaj.

ZA VSAK SLUČAJ IN ZA VSAK ČAS

Pa tudi za vsako razdaljo je naša ambulanca na razpolago vsem, ki se je hočejo poslužiti za bolniško in invalidno postrežbo.

A. GRDINA in SINOVI
1053 East 62nd St. Henderson 2088
Cleveland, Ohio

Zapomnimo si še to: kar storimo enemu potrebnemu, storimo Bogu in kar storimo za Boga, smo lahko prepričani, da nam bo vštedo v dobro po smrti pred sodnim stolom. Rojčank na zapadni strani Clevelanda naznanjam, da bo tam pobirali prostovoljne darove naš rojaki Mr. Avgust Kristančič. Saj nam tam ga vsi dobro poznate in tudi spoštujete. Upam, da bo Mr. Kristančič dosti pripomogel, da bo v bližnji bodočnosti tisoč dolarjev pripomoglo barometer pognati do vrha \$10,000.

Prav prijazno pa ste prošni vsi, da kadar pridejo nabiraleci do vas v vašo hišo, bodite jim dobri. Ni prijetno hoditi od hiše do hiše pa še slišati kaj neprijetnega. Imejte usmiljenje do svojih trpečih in nesrečnih rojakov, bratov in sester, kateri niso po svoji krivdi nesrečni in velike pomoči potrebni. Za vsak najmanjši dar katerega boste darovali nesrečnim rojakom, vam bo Bog povrnil vičen plačnik. Upamo, da se jih bo v kratkem priglasilo iz tujine Amerike toliko, da bo vsaj ta \$10,000 kmalu doseženo. Vsem pa ž naprej izražam najlepšo zahvalo.

J. Resnič

V Reichu zadevajo nepokorne žene najtežje kazni

Washington. — V nekem střijskem časopisu, katerega ime mora iz varnostnih razlogov ostati prikrito, je bil objavljen članek, ki je prišel roke Office of War Informationu, iz katerega je razvidno, da bodo tujerodne ženske, ki ne bodo sodelovale v delavski moči v Nemčiji — in njimi je na tisoče jugoslovanskih žena — ravno tako strogo kaznovane kakor moški delavci, ako bodo skušale prelomiti svoj kontrakt.

V brzojavki je rečeno, da do vsi, ki bodo krivi takih prestopkov, poslani nazaj na staro mesto, ali pa, če bi se jim to ne moglo, prisiljeni prevzamejo "še bolj naporne" posle," vrhu tega pa bodo tudi še "kaznovani." Članek pravi, nadalje, da morajo delavci čunati s tem, da bodo poslani v "v delavske tabore," ako še drugič poskusijo, da se izognejo prisilnemu delu.

Mož pride gledat stanovanje, ki je bilo ponudeno v najbližnji Gospodar mu reče pomenljivo: "Ampak, da boste vedeli, nas ne trpimo nobenega roparja. V hiši mora biti vedno mir. Imate kaj otrok?"

"Nič."

"Ali imate klavir ali gramofon?"

"Ne."

"Ali igrate kak glasbeni štrument?"

"Nobenega."

"Ali imate psa, mačko, kako drugo žival?"

"Ne, nič kaj takega nimam. Ampak nekaj pa je, kar vas skrbi in bi vas morda vznemirjalo," pohlevno začne novojemnik.

"Kaj pa takega?" vpraša gospodar.

"Veste, kadar pišem, pero včasih nekoliko praska na papirju."

Zlata krona

Pravljica. Napisal Ivan Česnik

"No, hčerka, to si še premi-
liš. Boštjan si polomi kosti
na Grmadi, če pojde vasovat k
kraljičini. Celo življe-
nje ne boš žalovala za njim.
Časoma se ti že stoji po mo-
žu."
"Oče, vi boste krivi, če umrje
vi bote krivi, če bom nesreč-
na celo življenje. Boštjan nika-
or ne sme na Grmado!"
Dekle je ihtelo, padale so
nože med prsti na cveteče na-
valne, dolgi kostanjevi lasje
spolzeli z ram in pokfili dro-
bnih obrazek.
"Lencička, pojdi spat in ne
kaj! Saj si razumna in uvi-
daš, da ne gre jemati bajtarja.
Mislili: Dolarjeva hči in pas-
ter Boštjan!"
"Oče, ljubezen ne pozna raz-
med bogatim in revnim."
"Le lep pridna bodi in se
leži!"
Oče Urban je odšel čez vrt
zavil v hišo, dekle je pa slo-
valo še dolgo na oknu in plaka-
brklo tja v jasno noč.
Mesec je sijal, milijoni zvezd
brleli na jasnem nebu, veter
pihjal čez gozdove, griče
livade. Sanjal je sv. Kozma
Damijan na Korenu, sanjal
Lovrenc, sanjali so sv. Tri-
kralji, sanjala je vsa nara-
Grmada se je svetila v me-
stini, strmi parobki so bleste-
lestele kamenite drče in os-
ve čeri. Sredi gore so stano-
vale vile in čuvale zakleto kra-
ličino. S pisanimi preprogami
bilo pregrnjeno njih stano-
vanje, z duhtečimi cvetkami
astilano, kristalna voda je te-
la po travniku. V njenih čiš-
lin valovih so se kopale in si
nivale zlate lase, pletle vence
in poperale. Tam v zadnjem
kolu je spala zakleta kraljiči-
ca. Vlazno je bilo ondi in tem-
no, mrtvaški duh se je širil da-
le pod strme skale. V stropu
visela zlata krona na srebr-
ni verižici, polna najdražjih
draguljev in demantov. Več-
krat je zdahnila kraljičina v
spanju, kot bi težko hrepenela
na rešitelju. In z njo je vzdih-
nila gora, stresla drobne veje
in drevo, sprožila s slemenam
čak kamen, vzdignila pomiš-
ljive nerodno glavo, močno tru-
bo, pa zopet zadremala.
Sredi vasi so še vedno peli
in zvonili, še vedno je bila pesem
krona. Sla je čez polja in
vrtne do tihih koč, do sniva-
nih gozdov. Slišala je Len-
čico in zaihtela se hujske.
Boštjan je urno stopal čez
polja in travnike k staremu
Ambrožu, da izve od njega po-
doba o zakleti kraljičini in o
zlati kroni, da dobi nasvetov za
reševanje in nevarno pot.
"Starec veliko ve. Daleč po
svetu je hodil. Ako mi on ne
pomoči, mi je ne ve živa du-
ša v desetih farah. In ne odne-
maje, če bi me tudi stalo življe-
nje. Preveč ljubim Lenčiko, da
mi trpela zaradi mene, da bi
morala živeti pri neljubem mo-
žu ali amretti žalosti. Zlato kro-
na vam prinesem, oče Urban, in
pazite, da ne boste dali za be-
sedo. O, vem, da me ugonobe
in bole, toda ne bodo me ne. Še
prijazne so mi."
"Tako je premišljeval Bošt-
jan in dospel do koč pod Ko-
zma. Kraj Gradašče je sta-
nala, lesena bajta, vsa oka-
na in naslonjena na hribovit
gor. Ki se je dvigal strmo na-
gor. Čez ozko brv je stova-
nil pastir in potrkal na okno.
Ambrož je smrčal. Boštjan je
obšel na okno, da so se tresle
prebule. Prebula se je koza v
levu in zameketala, prebudile
se kure v kurniku. Končno
je prebudil tudi Ambrož.
"Kaj pa je? Kdo kliče? Ali
je bolna žena? Ali se je kdo
pobil? A, kaj je? Govori, če
kristjan, sicer se pa poberi

od moje bajte! Vseh sedem
blagoslovov imam kakor žup-
nik in te napodim. No, govori!"
"Odprite, Ambrož! Jaz sem,
pastir Boštjan."
"A, ti si! Kaj pa prav za
prav iščeš tako pozno okrog
moje koč?"
"Odprite! Vse vam povem
na dolgo in široko."
"Ni na dolgo in široko. Hi-
tro zini, če se mudi! Če se pa
ne mudi, pa pojdi k copricam
na Klek, mene pa pusti v miru,
da se naspim. Ves dan sem imel
letanja in oprava, da je bilo
toj," je godrnjal starec in od-
piral vrata.
"Vstopi torej in razloži hi-
tro, kaj te teži!"
"Ambrož, težko je povedati
z eno besedo vse, kar imam na
srecu. Zato morate potrpeti z
menoj. Prišel bi k vam po dne-
vu, pa takrat nimam časa, ker
moram pasti živino v gori."
"Povej, kaj imaš!"
"Ljubezen mi nagaja, Am-
brož, ljubezen."
"A, ljubezen! Če je pa tako
bom prižgal ogenj, da si vsaj
pogledava iz obraza v obraz."
"Odkopal je pepel od žerjavice,
ce, naložil tresek in dračja ter
zapihal. Kmalu je plapolal po-
hleven zubljal proti zakajenemu
stropu.
"Zdaj pa leži na klop in mi
pripoveduj, kot bi bil pri spo-
vedu. Jaz se tudi vlečem nazaj
na postelj. Veš, starost me ta-
re."
Počasi se je skobacal na tr-
do, slammato ležišče, se pregr-
ni z debelo plahto in pogladil
zakkuštrano, sivo brado in nam-
mršil velike obrvi,
"Tako, zdaj pa govori!"
"Ambrož, glejte, da mi ne
zaspate!" ga je še opozoril Bo-
štjan in se zleknil na klop ob
ognjišču, kjer je stala v kotu
skladnica dračja. Na polici se
je šopirilo par loncev, zastare-
la ponev, lesena škrbasta žlica
in glinasta skledica. Ob Am-
broževi postelji je stala velika
omara za mazila in dravila ter
železna skrinja za denar.
"Ne zaspim, bodi brez skrbi.
Tvoja storija me zelo zanima.
Kar začni!"
Pastir je pripovedoval o Len-
čiki, očetu Urbanu, njegovi ob-
ljubi, opoldanskim sanjah, ven-
cu in šopku, vilah in zakleti
kraljičini. Na dolgo in široko
je dopovedoval in šele sredi go-
vora je zapazil, da Ambrož
glasno smrči.
"Ambrož, ali slišite?"
"Seveda slišim. Le pripove-
duj dalje. Prav lepo znaš go-
voriti."
"Ambrož, vi ste ves čas spa-
li."
"O ne, vse sem slišal. Le na-
daljuj!"
"Kaj sem vam pravil?"
"Kaj, kaj? O ljubezni! — Da
si zaljubljen v Lenčiko in naj-
ti povem za kak pripomoček,
da se bo še ona zaljubila va-
te..."
"Ambrož, vi ste spali; bolj
trdno ste spali kakor apostoli
na Oljski gori."
Boštjan se je dvignil, stopil
k Ambroževi postelji ter sedel
na železno skrinjo.
"Ne morem si pomagati dru-
gače kot da sedem poleg vas in
pazim na vaše oči."
"Prav imaš, Boštjan. Pripo-
veduj!"
In pripovedoval mu je zno-
va vso zgodbo z veliko potrež-
ljivostjo, ker ga je moral zdaj-
in zdaj opomniti, naj ne drem-
lje.
"Svetujte mi, Ambrož! Velik
dobrotnik ljudi ste, v boleznih
in nadlogah jim pomagata."
Ambrož se je malo dvignil
na postelji, si pogladil brado,
očel so se mu razširile, obrvi in
trepalnice namršile.
(Dalje prihodnjič.)

Če kralji izginejo . . .

Alfonz XIII. je moral vse
plačati. — Prosta vojnja za
neguša, toda spremstvo. . . Po-
slednje uradno povelje Am-
anullaha. *
Nekaj računov nam pove
marsikaj zanimivega o tem, ko-
liko stane beg kakega vladarja.
Ko je na primer Alfonz
XIII. zvečer 12 aprila 1931 spo-
znal, da ni v Madridu nič več
prostora zanj, je poklical po
kabinetni seji načelnika posta-
je v Madridu k sebi. Izpraševal
ga je, ali bi mbel še to noč ali
drugi dan dobiti posebni vlak
do španske meje. Postajenačel-
nik je moral seveda uradno
molčati o tem razgovoru s kra-
ljem. Čez uro je imel sestav-
ljen proračun za vlak do Fran-
cije ali Pariza in neki španski
urač z ameriškim vodstvom je
sestavil potrebne vozovnice. Ta-
ko je nastal posebni vlak z več
vozovnicami, ker je bilo 17 oseb
v spremstvu. Tako so kralju
posebni vlak ceno zaračunali.
Plačal je 20,000 frankov in le
na francoski meji je še nekaj
dodal za brzovlak. Teh 20,000
frankov je španski kralj lahko
pogrešil, ker je vzel s seboj ne-
kaj vagonov dragocene prtljaje
in je že prej poslal proti
Pragi več tovornih vagonov svo-
jega blaga. *
Koliko je pa plačal neguš za
svojo pot iz Abesinije? Proga
od Addis Abebe do Somalijske
obale je dolga 783 km. Posebni
vlak je neguš sploh zmeraj
imel na kolodvoru v Addis Abe-
bi. Železniško upravo pa imajo
on di v rokah Italijani, Fran-
cozi in Angleži. Za vožnjo od
Addis Abebe do Džibutije, brez
vsakršne garancije za njegovo
življenje, je moral neguš pla-
čati 600 funtov šterlingov. Za
avto, ki je bil tudi na vlaku,
je plačal 40 funtov šterlingov
prevoznine.
Po poročilih iz Džibutija ve-
mo, da se je neguš od tod do
Hajfe peljal na angleškem dr-
žavnem parniku in je bil na
njem kot gost. A samo on, za
svoje spremstvo pa je moral
plačati vse pristojbine za pre-
voz po Sueškem kanalu in za
prehrano na ladji in tudi za ka-
ranteno v Palestini. Če bi bil
moral neguš plačati vse, tudi
zavarovalnino za one zaboje z
zlatom, bi bil moral položiti do
Evrope najmanj 1,000 funtov
šterlingov.
Spočetka se je bil neguš ba-
je namenil, da se bo odpeljal z
zrakoplovom in bi se le njegova
žena in njegovo zlato peljalo z
vlakom. Tedaj bi bil pobegnil
tako, kakor je nekoč pobegnil
Amanullah, ko je 23. maja
1929 zapustil Afganistan. Tisto
povelje, ki ga je dal nekemu dr-
žavnemu pilotu v Kabul, je bil
poslednji državni ukrep Ama-
nullaha. Zapovedal je bil, naj
ga pilot z vsemi zaboji zlata

vred prepelje čez mejo. On-
stran meje pa je kralj, ki ni bil
izven meje nič več kralj, razre-
šil pilota njegove prisega.
*
Hudomušen dogodek pa se je
zgodil po povratku kralja Ju-
rija II. na Grško. Ko je bil svoj
čas zapustil prestol in deželo,
so ga bili s posebnim vlakom
prepeljali do meje. Ko se je
pa nedavno povrnil v Grčijo,
je dobil njegov tajnik račun že-
lezniške družbe za posebni vlak
iz leta 1924. Bilo je nekaj tisoč
drahem, ki jih neki zagriženi
knjigovodja ni mogel svoj čas
vknjižiti, ker so bili tedaj po-
zabili sprejeti vsoto. . .

RAZNI LJUDJE

Spisal Ksaver Meško.

Pritrdil je povsem mirno in
prostodušno. A jaz sem začel
gledati nemirno in ne več po-
seбно radostno umazano culico,
še bolj umazani klobuk in zavo-
ščeno mozaik-obleko.
"Veste kaj, mož božji, lep
dan je zuna, pojdiva malo na
zrak; se pogovoriva zunaj na-
dalje."
"Pa pojdiva v božjem imenu!
Gosposki ljudje imate vedno
premalo svežega zraka. Nam si-
cer ni mnogo za njega."
Vstal je naglo in je pograbil
culico in klobuk.
"A pisanja shranite skrbno
in jih pošljite brž ko mogoče
papežu, cesarju ali škofu. Vse-
eno, komu. Le da se ravna po
njih, dokler je še čas. Mor-
da bo kmalu prepozno, in žal
bo vam vsem, da me niste po-
slušali. Ker predugačiti se
svet mora, to uvidite sami. . .
A ono, kako je Bog ustvaril
svet iz nič, in najmočnejše
psalme in molitvice k temu mi
napišete?"
"Napišem. Saj še pridete
kaj?"
"Kmalu pridem spet, seveda
. . . Pojdiva. . ."

3. Socialist.

Napol veselo, napol otožno
se je smehljalo s sinjega neba
jesensko solnce. Ne z vročimi,
a prijazno in prijetno gorkimi
žarki je poljubljalo molčeče
vrhove resnih gorenskih veli-
kanov. Kakor boža ljubeča
mlada mati z nežno roko zlate
kodre bolne hčerke ljubljenske,
se je poigravalo previdno in
mehko po rumenem listju ko-
stanjev, gabrov in bukev. Opa-
dali so že prvi listi in so šume-
li na poti, ko sva korakala s
spremljevalcem naglo proti
Brezjam.
Pridružil se mi je neznanec
na savskem mostu otopkem. Si-
cer bi bil najrajši sam. Ker to-
plo mi je bilo pri srcu in praz-
niško, kakor bi hodil po domo-
vini, ljubljeni v tujini z veliko

in toplo ljubeznijo in z vročim
hrepenenjem. Ker resnično,
draga kakor domovina mi je
žudovita naša Gorenska. A za-
vrniti jo nistem mogel, ko
me je ogovoril prijazno:
"Kam? Tudi k Mariji Poma-
gaj?"
"Seveda. Vi tudi?"
"Tudi. Pa pojdeva skupaj.
Ali pridete od daleč?"
"S Koroškega."
"Bil sem že gori, v Beljaku
eno leto."
"Tam v bližini službujem jaz
—."
Komaj sva prišla do gostilni-
ce nad mostom, mi je hotel že
dokazati svojo naklonjenost.
"Ali ste kaj žejni?"
"Prav nič!"
"Pa vendar! Jaz sem. Malo
se okrepčava."
"A meni se zelo mudi. Vrnem
se že s prihodnjim vlakom."
"Ne mudi se tako hudo. Dve
uri sta do tedaj."
In res je naročil, a na srečo
ne vina, ampak pokalico.
"A meni je vroče."
"Nič zato. Saj spet greva.
Pijte!"
Da bi ga ne užalil, sem res
pil.
(Dalje prihodnjič)

DELO DOBIJO

ŽENSKE
za
ČIŠČENJE
urade down-townu.
Nočno delo.
Dobra plača od ure.
Zglasite se
Hippodrome Bldg.
12. nadstropje.
(179)

Monarch Aluminum
Mfg. Co.
ki je zaposlena z važno produk-
cijo za vojno, sedaj lahko sprej-
me na delo večje število
nedržavljanov
kot
livarje
in livarske učence
(Izučite se dobre obrti ob plači)
Plača na uro, delo od kosa in
overtime. Stalno delo.
Prilika za izredno dober za-
služek za delavce, ki niso zdaj
zaposleni v vojni industriji.
Monarch Aluminum
Mfg. Co.
93rd & Detroit (179)

Operatorji strojev
in tudi
učenci
za
Drill Press
Screw Machines
Potter Johnston
Low Swinglathe
Arc Welders
Punch Press operators
Delavci
Velika plača od ure
The Cleveland
Tractor Co.
19300 Euclid Ave.
(179)

Moški dobe delo v
skladišču
važno delo.
Plača od ure in overtime nad
40 ur.
Predznanje ni potrebno.
Delo podnevi.
Delo samo znotraj.
Truscon Steel Co.
81st St. & Aetna Rd.
(178)

RELIANCE ELECTRIC &
ENGINEERING CO.
je odprla urad za posredovalnico
na 6413 St. Clair Ave.
v S. N. D.
Potrebujemo takoj
MOŠKE IN ŽENSKE
ZA VOJNO INDUSTRIJO
Zglasite se pri zastopniku
od Reliance, Mr. G. W. Lynch
med 8 zjutraj in opoldne
(179)

TOVARNIŠKO DELO
100% OBRAMBNO DELO
predznanje ni potrebo
Plača od ure in overtime
Ako ste zdaj zaposleni v važno
industriji, morate dobiti izpust-
nico, da ste na razpoložanju.
THE DRAPER
MFG. CO.
E. 91. St. and Crane
1 blok južno od Union Ave.
(183)
Pomagajte Ameriki, kupujte
obrambne bonde in znamke.

MOČNE MOŠKE
se sprejme
za skladišče
Plača od ure.
Jako dobri delovni pogoji.
Državljanstvo ni potrebno,
Eaton Mfg. Co.
E. 65th St. & Central Ave.
(179)

PODPIRAJTE SLOVENSKE
TRGOVCE

MALI OGLASI
Dobra kupčija
5 sob hiša na Ormiston.
\$6,850.
6 sob bungalow na Miller.
\$7,200.
Za 2 družini, 10 sob, Lake
Lake Shore Blvd. in Neff Rd.
\$9,500.
8 sob blizu Babbitt, \$9,000.
Moderen 6 stanovanjski apart-
ment blizu Lake Shore Blvd. Se
zamenja za hišo za 1 ali 2 dru-
žini.
25 akrov farma, 5 sob hiša,
hlev, 6 kokošnjakov, 8 akrov
trte, 8 akrov finega gozda.
\$4,500.
J. Knific Realty
18603 St. Clair Ave.
IV-7540 zveč. KE-0288

Lepa prilika
Proda se ali zamenja 43 in
pol akra farma v Middlefield,
O. Hiša 5 sob, 20 akrov gozda.
Vprašajte pri
Joseph Deželan
6032 Glass Ave.
(179)

Pivo v zabojih
Standard in druge vrste. Od-
prto do 3:30. Zglasite se za do-
bro pivo pri
Emery's
961 Addison Rd.
(181)

Ohijsko vino
na galone. Fina kapljica. Od-
prto do 3:30. Zglasite se pri
Emery's
961 Addison Rd.
(181)

Soba se odda
Odda se čedno opremljena so-
ba za 1 ali 2 dekleti na 1051 Ad-
dison Rd., suite 3. (179)

6 sob za 1 družino, blizu Grove-
wood, \$5,200.
8 sob za 1 družino, E. 99. St., blizu
St. Clair, \$5,500.
6 sob za 1 družino, blizu Bratenahl,
\$6,300.
6 sob za 1 družino, blizu 152. St.,
\$4,800.
Za 2 družini, 4 in 4, \$5,000.
Nova zidana, za 2 družini, 5 in 5 sob,
\$12,000.
Za 4 družine, 4 sobe in kopalnica
vsaka 4 furneze, velik lot in garaža,
\$7,500.
Strainic Realty Co.
15607 Waterloo Rd.
IV 6561; KE 4120
Sprejme se zemljiškega agenta.
(July 28, 30)

Plačamo v gotovini
Plačamo najvišjo ceno za rah-
ljene avte. Vse v gotovini, nič
čekov. Pokličite EN 9712 od pol-
odne naprej.
(Fri. Mon. Wed. x)

Hiša naprodaj
Za 2 družini, 4 sobe spodaj, 4
zgorej, 2 furneza, 2 garaži, na
Westropp Ave. blizu 140. ceste.
Cena \$6,950.
Za eno družino 6 sob, lot
50x250, v lepi okolici blizu E.
185. ceste. Hiša v dobrem stan-
ju. Cena \$6,200.
Za podrobnosti pokličite KEN-
more 3662.
John Rožanc
15216 Lucknow Ave.

Hiša naprodaj
Na Linwood Ave. med E. 71.
St. in E. 79. St. Jako široka ce-
sta. Hiša je v 3 nadstropja. ima
3 kopalnice, 3 garaže. Zelo ugo-
den kup. Napravite mi ponud-
bo.
J. P. Flynn
3250 Euclid Ave.
HEnderson 1622
(183)

Nad 32,000 oseb je zaposlenih v Pentagonu poslopiju, ki je največje poslopije uradov na svetu in ki je bilo zgrajeno za vojni oddelek v Washingtonu. Slika nam predstavlja del tega osebja v vrtni restavraciji, kjer postrežejo dnevno 50,000 gostom. To je ena restavracija izmed desetih največjih restavracij na svetu.

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERSE

Nepremično je obležalo na ležišču dolgo raztegnjeno telo. Izpolnjena je bila človeška postava, vsled katere je moral umreti morilec.

Sedaj je oče vzel v roke njegovo glavo, po kateri so se vlekle škrlatastodeče lise liki krvava trnja krona, njegove ustne so pritiskale vroče poljube na jasno mučeniško čelo, in vroče kakor raztopljeno železo so lile njegove solze na sinove prsi.

Ko je nekdanj tako ponosni mož ključal pri bournem ležišču mladega mrliča in v nedopovedljivi žalosti držal v rokah glavo svojega otroka, je pozabil na meniha, na kelih, na ves svet. V spomin mu je prihajala ona ura pred enindvajsetimi leti, ko je njegova nežna ljubljanka trpela bolečine, njegova—sodnikova—mati pa je ponosno in veselo prišla k njemu, položila mu je v roke dete z živimi, črnimi očmi in je rekla: Hvala Bogu, sin je. Dal Bog, da postane pravi Hendel. On pa je šel k svoji trpinkin in jo je poljubil na roke in na ustne, o kako velike bolečine je trpela zanj! Nato je poljubil svojega novorojenega sina.

In sedaj tukaj leži mrtev, njegov sin, luč njegove hiše, za katerega je on, njegov oče, do zvezd zidal hišo, čigar ramena naj bi nekoč odeval plašč moči in slave, ki si ga je stal.

Mrtev leži tu, potem ko je visel na križu nedopovedljivih muk — mesto očeta, ki je kriv smrti Zelerjeve, onih štirih in Štefanine, da, vsi ti so bili žrtve sovraštva in meča mogočnega moža, najplemenitejša žrtev pa je ležala tu pred njim, bila je njegovo lastno meso in kri.

Okoli mrliča, ki je bled in tih ležal na krvavem suknu, so jele vstajati in se gibati blodne podobe. Stari opat iz Gar-

stena je svojemu sovražniku, ki ga je spravil v grob, zasmehljivo metal v obraz pepel, na katerem je umrl. Obešenci v Štajerdorfu so dvigali svoje pesti in so tulili: Proklet bodi! Mnogo menihov, ki so v beraštvu konec vzeli, je kričalo: Proklet bodi! Štefana s svetliškim vencem na glavi se mu je molče približala in mu je kazala svojo srčno rano. Kakor dim, kakor megla, ki se vlačil nad ponočnimi gozdi, se je nato prikazala Henrikova mati, mlada žena iz Genove, ob mrtvem truplu svojega otroka, je dvignila svoje roke in je pred nebosi tožila njega, ki ga za živih dni tako ljubila, očeta svojega otroka, ker on ji je otroka pahnil v muko in smrt.

Pregajan od teh strahov je skrivno obteženi mož kakor blazen planil pokonci, strašno je gledal okoli sebe in je kričal: "Je-li mrtev, ne more biti! Zdravniki, kje so zdravniki!" Menih je mirno naprej molil molitve za mrtve, in vedno bolj so se poteze smrti vglabljale v krvavi obraz rajnika, okoli katerega so ihteli še klečali strelci.

Tedaj se je zadnjokrat oju-načil silni mož in je rekel: "Danes je umrla Hendelova hiša, kar preostane, je prah in pepel —" Potem se je obrnil proti menihu. V tem trenutku je stopila v sobo njegova žena, z robcem si je pokrivala oči, prosila je in je klicala njegovo ime, toda on se ni menil zanjo, marveč je hripavo iz raztrganih prsi vprašal meniha:

"Vi ste bili pri njem v njegovi zadnji uri, je-li... veliko... trpel?"

Menih je zaprl obrednik, iz katerega je molil, in mu je odgovoril:

"Ni tožil o bolečinah."

Hendel je še vprašal, kaj je še govoril, se je-li pritožil nad njim, očetom, da ga je obsodil na smrt.

Albert je rekel: "Kaj še, rekel je, da je bila sodba pravična. Sicer je še nekaj govoril pri izpovedi, toda kaj, tega vam ne smem povedati. — Nikogar drugega ni tožil, kakor samega sebe."

Hendel se je nagnil na mladega mrliča, obup mu trga srce, nikogar drugega, kakor samega sebe.

Toda mrtev leži tu, in sedaj, Hendel, si zares ubog.

Nasršil je obrvi, krvaveča bodala, proti menihu, ki je s palico udaril njegovega umirajočega otroka, in še takrat je vzplamtelo v njem že onemoglo sovraštvo proti Rimu, trhlo in gospodovalno je vprašal:

"Menih, si li mučil mojega otroka, ker je bil moj sin? Ako si ga mučil in trpinčil pri izpovedi, naj te udari Bog, čeprav bi bil desetkrat pregan kugo iz Štajra." Albert je odgovoril mirno in dostojno:

"Gospod Hendel, kot duhovniku mi je enak vsakdo, ki zah-teva od mene zakramente, naj-sibo knez, kmet, kužni mož, ali pa morilec. Kar je bilo potrebno vašemu sinu, da si pridobi kraljestvo božje, sem mu preskrbel po svojih močeh, sicer nisem tako finih šeg in navad, kakor ste vi in je bil vaš sin, ker sem kmetski sin z dežele, toda za to ne gre, temveč za duhovno pomoč, in to je dobil."

Zopet je v Hendelovi divji duši zlezla vase in se je potuhnila hidra s kačjimi glavami. Mrtvi sin, ki je tako mirno, lepo in potrpežljivo ležal tu v

svojem izpremenjenju, je prav dajal menihu, našel je kraljestvo božje, katoliški menih mu je je odprl.

Zopet je zmagala nad njim Cerkev, ki jo je zaničeval in sovražil. Toda nič več ni dvigal v divjem srdtu pesti proti nebu, nič več ni bruhal kletev iz porušenih prsi.

Toda ne zato, ker je zlomljena njegova volja in njegova moč. Saj lahko še nanovo vstane, kakor je vstal Nabukodonozor po svojem padcu. Marveč zato, ker je njegovo sovraštvo zadeto v peklenški korenini.

Nikdar ne bo hodil Hendel po tej poti; nikdar, nikdar se ne bo uklonil svoji premagovalki, Cerkvi, kakor se je njegov sin; nikdar ne bo prestopil praga njene hiše, akoravno je njegova razpadla v prah in razvaline. — Toda ta bledi trpin, čigar glava je počivala na njegovih prsih, tega je Cerkev sprejela pod svojo streho, ko so ga vsi pahnili od sebe, ko ga je moral obsoditi njegov lastni oče, odela je razgaljenega s svojim skrivnostnim plaščem in mu je s svojimi čarobnimi besedami oslabil njegovo smrt.

Hendel bo ostal Hendel, na prestolu svoje moči in v pozabljenosti in nizkosti, ki bo sledila njegovemu sijaju, toda hidra njegovega sovraštva v prsih, ki je meso od satanovega mesa, duh od satanovega duha, ta naj umrje s sinom njegove ljubezni, najmlajšim sinom katoliške Cerkev. Svoje vere Hendel net bo zapustil, toda svoje besno sovraštvo proti Cerkvi polaga v krsto k svojemu mrtvemu ljubljencu.

... Cerkev, Cerkev. Njegova sovražnica, da, kakor je on njen sovražnik. Toda, je li ona res Babilon? Je-li ona res pošast, ki jo je treba uničiti? — Kakšne nesramnosti pa ji lahko danes vrže v obraz? Ni-li plemenitega srca, čeprav je njegova sovražnica? Kaj hudega je storila Cerkev zadnje dni v Štajru? Odvrnila je kugo od Štajra, iz nežne deklice je napravila junakinjo; daleč proč od ljudi je v samotni stregla kužnemu bolniku, in je obsojenega grešnika iz trnja, v katero ga je pahnil svet, peljala v vrt nebeških radosti. To je storila njegovemu sinu, sinu njega, ki se je z vsem orožjem boril zoper njo. Je-li to pošast, je-li to Babilon? Ali pa je s Cerkvijo enako kakor s Štefanom, ki jo je Hendel imenoval vlačugo, pa je bila svetnica? —

Toda še je stal menih pri mrliču ter je mirno in resno molil nad njim. Tedaj se je Hendel spomnil, da ga čaka še zadnja žrtev, njega, očeta tega mrliča, čigar mati je sedaj Cerkev, katero žrtev doprinese bo skoraj tako trdo, kakor je ločitev očeta od sina, duše od telesa. Toda mora biti. Niti tisoč proti njemu dvignjenih pesti, niti cesar, niti cesar, niti deset cesarjev, niti stotisoč mečev, niti papežovo izobčenje bi je ne bili mogli izsiliti iz njega, rogal bi se

bil vsem, rogal celo božji volji. . . . Toda bledi mladenič, nad čigar groznim, mrtvaškim ležiščem se je blagoslovljavo raztezala roka rimskega duhovnika, on je bil, on je nagnil srce orjaka, ki je proti Bogu dvignil rog svoje moči in svoje hiše. Prisege in kletve, ki jih je nešteto izustil, proti Cerkvi, je pohodil z nogo, ki je še vedno jeklo in železo, dasiravno je bila mogočniku odvzeta moč. In Hendel je rekel menihu: "Moj otrok je mrtev, in jutri ga bom pustil pokopati na Fidelbergu poleg njegove matere. Ker je umrl v vaši veri, ga boste pokopali vi, in sicer po katoliškem obredu. Hočem, da se vse slovesno izvrši, ker je bil vseeno gospod, junak in Hendelov sin, akoravno je umrl kot obsojenec."

Albert je rekel: "Gospod, mi nimamo nobene cerkve tukaj. Toda črne maše bomo lahko v Garstenu brali zanj. Ampak, gospod, to vam moram povedati, da ne sme biti pokopan na Fidelbergu, tam je luteransko pokopališče, in zemlja ni blagoslovljena."

Njegove in Hendelove oči so

se srečale nad mrtvim, razmršenim truplom, ježno so se za-bliskale Hendelove oči, in za trenutek je zopet postal trinog, ki je zarezal:

"Li nisem več gospodar nad lastnim mesom in krvjo? Njegova mati počiva na Fidelbergu v grobnici, ki sem jo dal napraviti njej in sebi, in moj sin naj ondi počiva. Hočem to."

Albert pa je odvrnil: "Gospod Hendel, tu ni kraj prepri-pa, v Garstenu." — vtaknil je knjigo v usnjato torbo in se je odpravil na pot, — "kjer so zbrani pooblaščenca, da volijo novega opata, bom stvar naznanil, naj odločijo oni, toda že danes lahko povem gospodu, da bo to truplo moralo biti pokopano v katoliški zemlji."

Hendel se je ves bled smehlj-ljal: "Misliš li, da se bom uklonil tvojim pooblaščencom? — Nikdar."

In zopet se je ozrl v obraz svojega sina, in čutil je, kaj mu v tej grenki uri govore te ljubljene, za vedno neme ustne. Akoravno ga je menihova mirna neupogljivost nanovo vzpodbodla in razdražila, se je vendar zbral in je krenil na pot, ki jo je moral iti: vrgel je žrtev svoje skalnate volje v ogenj ljubezni do mrtvega otroka.

"Menih, Hendelni imamo še dve grobnici, in sicer v farni cerkvi. V teh počivajo naši katoliški pradedi, ki so umrli pred letom 1520, in poznejši, ki so se poluteranili. — Naj se to telo, moje meso in moja kri, pokoplje poleg Janeza Hendel

in drugih mojih katoliških prednikov — in črne maše za mojega sina naj se berejo v farni cerkvi."

Menih je počasi rekel: "Gospod, saj ste nam to cerkev vzeli in zaprli. Toda v Garstenu je še ena, lahko ga pokopljemo tam."

Silno so se Hendelnu dvigale prsi. Rekel je:

"Menih, o tem bomo še govorili. Imam še opravti v uradu, počakaj tu, potem ti bom povedal, kje in kako naj se opravi-jo mrtvaška opravila za mojim sinom."

S krepkim, težkim korakom je odkorakal.

V globokem notranjem strmenju je slutil menih, kaj bo

sedaj prišlo, toda skoraj mogel verjeti, kakor ni mogel prej, ko so mu povedali, Henrik Hendel želi zakramente. Dvignil je svojo dušo proti Bogu, ki je danes na pripravljene svoje deviške neveste naredil toliko čudežev, in je

MONCRIEF
FURNEZI GORAK
ZRAK
Popravite
svoj
MONCRIEF
furne
z pristnimi
MONCRIEF deli
Vprašajte
MONCRIEF trgovca

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA

Radio za vašo hišo

Imamo še nekaj malih radijev za na mizo in kombinacijne radije, na katerih se lahko igra gramofonske plošče.

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE

6104 St. Clair Avenue

JOHN SUSNIK, lastnik

Ustanovljeno 1908

Zavarovalnino vseh vrst vam točno preskrbi

HAFFNER INSURANCE AGENCY

6106 St. Clair Avenue

Trgovinske ure 10. zj. do 5.30 pop.

THE MAY CO.

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

POLETNO BLAGO

V zalogi so fina Rayon blaga za počitniško opravilo. Poletja je le polovica pošlo—še vedno imate dovolj časa narediti si in se veseliti oprave za tople dni—iz te lepe zaloge Rayon blaga, ki je po posebnih cenah, nalašč za varčne šivilje.

Palmbreeze Rayon Prints 97c

Nova tkanina, rayon pisano blago, ki se ne zgrbanči, ima velike in mahne vzorce z raznim barvnim ozadjem. Priljubljeno blago za obleke za vsakršno nošo.

Print Rayon Shantung 97c

Lepi monotones, s vsakovrstnimi vzorci, na svetlem in temnem ozadju . . . popularno blago za mode, nalašč za obleke, ko greste na počitnice.

Bermuda in Miami Prints 89c

Dve različni športni tkanini po Mallinsonu —znano ime pri blagu. Natisnjeno z velikimi in majhnimi figurami, živimi obrobi za živahno nošo, po posebni ceni.

Mallinson's Print Sheers 97c

Rayon sheers—hladno, prijetno blago z natisnjenimi vzorci na svetlem in temnem ozadju. Perfektno blago za obleke in bluze za nošo pozno v poletju.

Posebno veliki za v kopalnico

HAMPERS

28x20x12 mere 4.95

Močno izdelani hamperji z pearloid vrhom; mera za veliko družino. Izberite si vašo v beli ali drugi popularni barvi.

THE MAY COMPANY . . . HIŠNE POTREBŠČINE . . . PETO NADSTROPJE

MAGICOLOR

A P C BARVA

Galona 2.98

Z oljnato bazo; za vsakovrstno rabo, ter se jo lahko umije in je trajna. Z enim pokritjem lahko prebarvate stenski papir, tile, cement, les, plaste, itd. Izbera barv.

BLISS COAL CO.

PREMOG IN DRVA

Zastopstvo

WHITING STOKERS

22290 LAKELAND BLVD.

Kenmore 0808

ZAKRAJSKE FUNERAL HOME, Inc.
6016 St. Clair Ave.
Telefon: ENdoot 3113

MERRYMAKERS CAFE

4814 SUPERIOR AVE.

Vedno vesela družba
Prvovrstno žganje - pivo - vino
okrepčila

BODITE PREVIDEN VOZNIK

Mnogo nesreče se pripeti radi pokvarjenih oči. Dajte si pregledati oči, da se boste počutili varne. Vid mora biti tak, da lahko razločite številke na metru brzine, da vidite, kako hitro vozite.

Imamo 30 let izkušnje v preizkušanih: vida in umerjanju očal. Zadovoljni boste v vsakem oziru.

Mi imamo polno zalogo elastičnih nogavic za zabreke žile.

EDWARD A. HISS

Lekarna—farmacija in optometrišne potrebnščine.

7102 St. Clair Ave.

Mi imamo v zalogi pasove za pretrganje, za moške in ženske.

Ignac Slapnik, st.

CVETLIČAR

HENDERSON 1126

6102 St. Clair Avenue

RUDY BOŽEGLAV

WINERY

6010 ST. CLAIR AVE.

Najfinejša vina, domačega izdelka, dobite na kozarce ali v večji količini za na dom. Postrežemo tudi z okusnim prigrizkom. Se priporočamo!

POZOR!

HIŠNI GOSPODARJI
Kadar potrebujete popravila pri vaših poslopih, pri strehi, slebovih ali forncah, zglasite se pri

LEO LADIHA
1336 E. 55th St. HENDERSON 7740

COOK FURNACE & SHEET

METAL

Delo in popravila za vseh vrst furnezov
Delamo nove in popravljamo stare slebove.

Res. Phone: Liberty 2590
536 East 152. ST.

Točna postrežba!

Zavarujem vam vašo hišo ali pohištvo, kot tudi vaš avto. Točna in zanesljiva postrežba. Za podrobnosti vprašajte John Prišel

15908 Parkgrove Ave.
KENmore 2473-R. (Fri. x)

Pred 13 leti obsojen na smrt in pozneje pomiloščen je bil ruski profesor Leonid K. Ramzin, ki ga vidimo na sliki in ki je sedaj prejel Stalinovo nagrado 15,000 rublje za iznajdbo turbo-generatorja.

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE SMRTI PRE-LJUBLJENEGA IN NIKDAR POZAB-LJENEGA SOPROGA IN OČETA

Antona Pekol

ki ga je Bog poklical k sebi
30. Julija, 1941.

Oj, spavaj, ranjki Ti pokojno, v gomili hladni mir Ti bodi; trpljenje, trude Tebi stoterno povrne mili naj Gospod z rajskim vencem nezvenljivim.

Zalujoči ostali:

SOPROGA in HČERE.

Cleveland, O., 30. Julija 1943.